

Педро Калдерон де ла Барка

ЖИВОТ ЈЕ САН

(одломци)

Л И Ц А

БАЗИЛИЈЕ, пољски краљ

СИГИЗМУНД, кнез

АСТОЛФО, кнез московски

КЛОТАЛДО, старац

КЛАРИН, лакрдијаш

СТЕЛА, принцеза

РОСАУРА, дама

Војници, стражари, свирачи, дворјаници, даме, слуге

Радња се догађа на пољском двору, у недалекој тврђави и у пољу.

ПРВИ ЧИН

(С једне стране кршевито брдо, с друге кула, а у њеном приземљу је Сигизмундова тамница. Врата су полуотворена и окренута гледаоцима.

Радња почиње у сумрак.

Росаура, обучена у мушку одору, појављује се на врху клисуре и силази. За њом силази Кларин.)

ДРУГА СЦЕНА

(Отварају се врата и указује се Сигизмунд, окован у ланце и обучен у кожух. У кули је светлост.)

Сигизмунд: Јао мени, несретнику!
Кад ме бијес ваш тако слама,
о небеса, знати хоћу,
родивши се какву злоћу
ја испољих према вама?
Но већ тиме што сам рођен
Знам каквим сам злом погођен.
Зато добар разлог води
Вашу строгост – морам рећи –
јер човјеков гријех највећи
у томе је што се роди.

Једина су моја хтијења
о небеса: због свог мира
желим знати (без обзира
на тај злочин мог рођења)
да л' још чиме вас увриједих,
те ме таква казна слиједи?

Јер и други рошени су
као и ја – то сви знате, те –
па их многа добра прате,
која мени дана нису.

Птић у гнијезду се извали
и чим буде пун бисерја,
шарен као цвијет од пер
и крилати букет мали,
одмах лети лета лака
кроз одаје бистра зрака
и оставља благостање
своја гнијезда у стаблима,
а ја више душе имам,
но слободе много мање.

Звијер се роди: кожу чисту
чим јој оспу пјеге дивне
што се као звијезде чине
(захвањујућ умном кисту),
по нагону свом је она
већ опасна и смиона
и, окрутна према свима,
по свом лабиринту хара,
а ја, с много више дара,
ја слободе мање имам.

Дође риба што не дише,
Рођена у муљу сама;
чим, кô бродић у љускама,
морем почне да се њише,
с валима се поиграва
и слободно премјерава
простор у свим смјеровима,
пливајући горе-доље,
а ја, с даром људске воље,
ја слободе мање имам.

Поток тече, гуја дуга,
међу цвијећем што се свија
и дочим та сјајна змија
кроз цвјетњаке завијугаће,
већ жубором пуним среће
благодарно слави цвијеће
и то поље што га прима
да по њему текућ бјежи,
а ја, што за вишим тежим,
ја слободе мање имам.

Кад ме прожме јад тај худи,
као вулкан горим цио
и срце бих своје хтио
ишчупати ван из груди.
Тко и зашто тако суди
и отима овдје нама
наша људска права сама,
повластице и награде
што их небо води даде,
птици, звијери и рибама?

Росаура: Његове ријечи у мени су
страх и самилост изазвале.

Сигизмунд: Тко је слушао моје речи?
Је ли Клоталдо?

Преводацац: Никола Милићевић
Извор: П. Калдерон
Живот је сан, Реч и мисао
Издавачко предузеће „Рад”, Београд, 1977.